

Entre a Polônia e o Brasil

Histórias de família

Korzenie, które łączą pokolenia

Rodzina Gawlików

Relacja Autorstwa Margaridy Gawlik

Mam polskie pochodzenie ze strony wszystkich moich pradziadków. Urodzili się w Polsce i przybyli do Brazylii pod koniec XIX wieku, przywożąc ze sobą język, wiarę i zwyczaje, które przetrwały w naszej rodzinie przez kolejne pokolenia. Od dawna tworzę nasze drzewo genealogiczne i porządkuję dokumenty dotyczące moich przodków. Zawsze chciałam lepiej zrozumieć, skąd pochodzimy i w jaki sposób nasza rodzina dotarła do stanu Paraná.

Ze strony ojca nasza historia związana jest z rodziną Gawlików. Mój pradziadek Matheus Gawlik przybył do Brazylii wraz z żoną Julią Gawlik i dziećmi. Dokument odnaleziony w Archiwum Publicznym stanu Paraná potwierdza przybycie Matheusa i Juliany Gaulików, obojga polskiego pochodzenia i wyznania katolickiego, a także Estanissuawy i João do osady kolonialnej 8 stycznia 1891 roku. Matheus miał wówczas 36 lat, Juliana 33 lata, Estanissuawa 6 lat, a João, mój dziadek, zaledwie 6 miesięcy. Rodzina otrzymała ziemię w São Mateus do Sul, gdzie się osiedliła. Odnalezienie tego dokumentu było dla mnie bardzo ważne, ponieważ pozwoliło potwierdzić dokumentem to, co znałam dotąd jedynie jako część historii naszej rodziny.

*Ślub Marii Gawlik przed domem rodzinnym w Laranjeiras do Sul.
Cyfrowe archiwum „Laranjeiras do Sul: memórias e histórias”.*

Mój dziadek João Gawlik dorastał w stanie Paraná i ożenił się z Reginą Augustiniak, również pochodzącą z polskiej rodziny. Mieli kilkoro dzieci, wśród nich mojego ojca, Ceslau Gawlika. Dokumenty wskazują, że Matheus Gawlik urodził się w Polsce w 1858 roku, a Julia w 1865 roku. Pozwalają one prześledzić ciągłość między pokoleniem imigrantów a ich potomkami, którzy osiedlili się już w Brazylii. W źródłach nazwiska nie zawsze zapisywane są w ten sam sposób: pojawiają się formy Gaulik, Gawlik i inne warianty pisowni. W trakcie badań zrozumiałam, że takie różnice są częścią historii wielu rodzin imigranckich.

Registro de Grupo Familiar

Nome: Matheus Gawlik (LK3T-LSR)

Data de nascimento: 1858

Local de nascimento: Poland

Data de batizado (de criança):

Local de batizado (de criança):

Data de casamento:

Local de casamento:

Data de morte: 29 novembro 1923

Local de morte: São Mateus do Sul, Paraná, Brasil

Data de sepultamento:

Local de sepultamento:

Pai do marido: ☐ Falecido

Mãe do marido: ☐ Falecida

Outros pais e outros cônjuges:

Nome: Julia Gawlik (LKP3-YT4)

Data de nascimento: 1865

Local de nascimento: Poland

Data de batizado (de criança):

Local de batizado (de criança):

Data de morte: 1935

Local de morte: São Mateus do Sul, Paraná, Brasil

Data de sepultamento:

Local de sepultamento:

Pai da esposa: ☐ Falecido

Mãe da esposa: ☐ Falecida

Outros pais e outros cônjuges:

Filhos

1 Nome: Estanislau Gawlik (LKPK-M2W)

Data de nascimento: 1882

Local de nascimento: Poland

Data de batizado (de criança):

Local de batizado (de criança):

Data de casamento: 26 October 1912

Local de casamento: São Mateus do Sul, Paraná, Brasil

Cônjuge: Veronica Wansongki (L2HH-VBS)

Data de morte:

Local de morte:

Outros pais e outros cônjuges:

2 Nome: João Gawlik (LKPK-99Y)

Data de nascimento: 1888

Local de nascimento: Poland

Data de batizado (de criança):

Local de batizado (de criança):

Data de casamento: February 1913

Local de casamento: São Mateus do Sul, Paraná, Brasil

Cônjuge: Regina Augustyniak (L2HH-BOS)

Data de morte: 1970

Local de morte: Laranjeiras do Sul, Paraná, Brasil

Outros pais e outros cônjuges:

Zapis dotyczący rodziny Matheusa i Julii Gawlików wraz z dziećmi Estanislauem i João. Źródło: FamilySearch.

Ze strony matki nasza historia łączy rodziny Kawa i Wojcik. Moi dziadkowie ze strony matki mieszkali w okolicach Araucária. Jacob Kawa ożenił się z Veroniką Wojcik i mieli kilkoro dzieci, wśród nich moją mamę Sophie, najmłodszą z rodzeństwa. Dokumenty pozwalają cofnąć się jeszcze dalej w przeszłość. Wojciech Kawa urodził się w 1833 roku w Szymbarku, w okolicach Gorlic, a Katarzyna Szuba przyszła na świat w 1841 roku w tej samej miejscowości. Pobrali się w Szymbarku w 1859 roku. Ich syn Jacob urodził się już w stanie Paraná, co pokazuje, że ta gałąź rodziny zapuściła korzenie w Brazylii jeszcze w XIX wieku.

GAULIK

Código 424 - Registro de entrada de imigrantes nos núcleos de São Mateus e Rio Claro e registro de terras dos imigrantes no vale do rio Iguaçu - 1890-1892 p. 25 - BR PR APPR PB001

Nº de família: 179

Nº de ordem: 654. **Matheus**, 36 anos casado; religião: católica; nacionalidade: polonesa; terras que ocupa: cath. 71; chegada: 08 de janeiro de 1891.

Nº de ordem: 655. **Juliana**, 33 anos casada; religião: católica; nacionalidade: polonesa; terras que ocupa: cath. 71; chegada: 08 de janeiro de 1891.

Nº de ordem: 656. **Estanissuava**, 6 anos; solteira; religião: católica; nacionalidade: polonesa; terras que ocupa: cath. 71; chegada: 08 de janeiro de 1891.

Nº de ordem: 657. **João**, 6 meses; solteiro; religião: católica; nacionalidade: polonesa; terras que ocupa: cath. 71; chegada: 08 de janeiro de 1891.

O campo "observações" não foi preenchido.

Dokument odnaleziony w Archiwum Publicznym stanu Paraná, zawierający dane członków rodziny Gaulików oraz informację o ich przybyciu do osady kolonialnej 8 stycznia 1891 roku.

Rodzina Wojcików również pojawia się w dokumentach imigracyjnych i genealogicznych zgromadzonych podczas moich badań. Veronika była córką Mathiasa Wojcika i Cathariny Wolski. W ten sposób nazwiska Gawlik, Augustyniak, Kawa i Wojcik stopniowo przestały być jedynie znanymi mi nazwiskami, a zaczęły układać się w coraz wyraźniejszą historię łączącą Polskę ze stanem Paraná.

6 Nome: Jacob Kawa (GSZV-482)

Data de nascimento: 1878

Local de nascimento: Araucária, Paraná, Brasil

Data de batizado (de criança):

Local de batizado (de criança):

Data de casamento: 2 de julho de 1901

Local de casamento: Nossa Senhora Dos Remedios, Araucaria, Paraná

Cônjuge: Veronica Woicik (GQ1H-L9D)

Data de morte: 23 de julho de 1947

Local de morte: Laranjeiras do Sul, Paraná, Brasil

Outros pais e outros cônjuges:

Dokument dotyczący Jacoba Kawy i jego małżeństwa z Veronicą Woicik/Wojcik, łączący gałęzie rodzin Kawa i Wojcik. Źródło: FamilySearch.

Moi rodzice, Ceslau Gawlik i Sophia Kawa, poznali się w Laranjeiras do Sul, pobrali się i mieli dziewięcioro dzieci: dwóch synów i siedem córek. Jestem najmłodsza z rodzeństwa. Urodziłam się w Laranjeiras do Sul, gdzie dorastałam i ukończyłam szkołę średnią. Następnie studiowałam psychologię na Uniwersytecie w Maringá. Po uzyskaniu dyplomu wróciłam do rodzinnego miasta i pracowałam jako psycholożka w urzędzie miejskim do 2009 roku. Od tego czasu prowadzę własne gabinety. W 2015 roku przeprowadziłam się do Kurytyby wraz z mężem, José Antonio Bonkiem, który również ma polskie korzenie.

W centrum moi rodzice, Ceslau i Sophia, wraz z dziewięciorgiem dzieci. Siedzę, trzymając ojca za rękę. Archiwum prywatne.

Język polski zawsze odgrywał ważną rolę w historii naszej rodziny. Moi rodzice rozmawiali w domu po polsku i nauczyli tego języka moje starsze rodzeństwo, ale mnie samej nie zdążyli go bezpośrednio nauczyć. Mimo to przyswoiłam sobie niektóre słowa i wyrażenia, po prostu słuchając ich rozmów. Obecność języka polskiego pozostała we mnie na zawsze. Zawsze chciałam zgłębić swoje polskie korzenie i poznać Polskę. W 2019 roku rozpoczęłam naukę języka polskiego w Casa da Cultura Polônia Brasil w Kurytybie i uczę się do dziś.

Jestem bardzo dumna ze swojego polskiego dziedzictwa. To właśnie to uczucie skłoniło mnie do pogłębienia badań genealogicznych, nauki języka i poszukiwania formalnego potwierdzenia mojej więzi z Polską. Przez długi czas gromadziłam dokumentację niezbędną do ubiegania się o Kartę Polaka. Dziś ją posiadam. To osiągnięcie oznacza dla mnie uznanie tożsamości, którą od zawsze czułam jako część samej siebie.

Przed Konsulatem Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie, z moją Kartą Polaka. Marzec 2025 roku. Archiwum prywatne.

Wraz z mężem podróżowaliśmy również do Polski i byliśmy zachwyceni pięknem kraju, życzliwością ludzi oraz, oczywiście, wyśmienitą kuchnią. Odwiedziłam miejsca pełne uroku, ale także te naznaczone historią cierpienia, które głęboko mnie poruszyły. Chcę nadal poznawać kolejne miasta, pogłębiać kontakt z polską kulturą i doskonalić znajomość języka polskiego. Patrząc na drzewo genealogiczne, które udało mi się stworzyć, widzę znacznie więcej niż tylko ciąg nazwisk. Widzę losy rodzin, które przemierzyły ocean, uczyniły stan Paraná swoim nowym domem i zachowały żywą więź z Polską. Pielęgnowanie tej historii jest moim sposobem na oddanie hołdu przodkom i zachowanie tych korzeni dla przyszłych pokoleń.

Margarida Gawlik – margawlik@outlook.com

Realização:

Financiamento:

Apoio:

